

Forord

Det er redaktionens målsætning at NyS skal veksle mellem såkaldt blandede numre og temanumre. Det nærværende nummer, NyS 38, er et blandet nummer, hvormed der menes at artiklerne ikke har noget gennemgående tema. De handler naturligvis alle om sprog og sprogforskning, men ellers om ret forskellige emner. NyS 38 er det tredje blandede nummer i træk, og det er for så vidt helt logisk, for før NyS 36 til 38 kom fire numre i træk som alle var temanumre, NyS 32 til 35. Det er i skrivende stund status hvad angår fordelingen af blandede numre og temanumre. Det næste nummer, NyS 39, bliver et temanummer om dansk udtale. Redaktionen har inviteret et antal yngre – tilfældigvis, sådan er det blevet selv om det ikke var et mål i sig selv – danske sprogforskere til at skrive om det emne. Det glæder vi os til at præsentere for læserne. Men også det nærværende nummer er godt og indholdsrigt, og her følger en kort gennemgang af indholdet.

Søren Beck Nielsen lægger for med artiklen *Konversationsanalyse af læge-patient-samtaler. Status, overblik og muligheder*. Konversationsanalysens meritter i analysen af denne inden for studier af talt interaktion kano-niske genre er efterhånden så fyldige at en oversigtsartikel er på sin plads. Den leverer Søren, og han præsenterer desuden illustrative analyseeksempler og giver også et bud på en opdeling i hovedstrømninger af oprindelige og nyligere tilkomne konversationsanalytiske tilgange.

Derefter redegør Jakob Halskov og Pia Jarvad i artiklen *Manuel og maskinel excerpering af neologismer* for et datamatisk redskab der kan afsøge tekstkorpora for nydannelser, eller i hvert fald pege på ord der kandiderer til optagelse i denne for Dansk Sprognævn, hvor forfatterne arbejder, centrale kategori. Artiklen gør grundigt rede for programmets træfsikkerhed, og der diskuteres fordele og ulemper ved henholdsvis menneskelig og maskinel excerpering.

Så følger et gedigent stykke grammatisk analyse udført i solid dansk tradition. Vi er i NyS-redaktionen på ingen måde nationalt sindede – eller det modsatte for den sags skyld, hvad det så end måtte bestå i – men Peter Juul Nielsens *Samstemmighed som syntagmedanner. Om begrebet kongruens* lægger sig efter vores mening i sin argumentationsform og stringens fornemt i forlængelse af en dansk grammatisk tradition som Hjeltslev indstiftede. Artiklen er ude i et revisionistisk ærinde; den udfordrer den gængse opfattelse af begrebet kongruens. Synspunktet er at kongruens er andet og mere end en hierarkisk grammatisk relation hvor visse led ses som primære og styrende for andre leds grammatiske form. Kongruens kan også i dansk være bærende, dvs. være forudsætningen for at givne led overhovedet danner en grammatisk helhed.

I Dansk og andre indoeuropæiske sprog. Strukturelle forskelle mellem tekster på "endocentrisk" dansk og på "eksocentriske" romanske sprog udvikler Iørn Korzen og Lita Lundquist en sprogtypologisk betragtning som går på hvor i sætningen forskellige sprog udtrykker den semantiske tyngde. I endocentriske sprog som dansk er tyngden placeret centralt, i verbet, mens den i eksocentriske sprog som fransk og italiensk placeres mere perifert, i verbets led. Forfatterne diskuterer hvordan den typologiske forskel kommer til udtryk i konkrete tekster på forskellige sprog, hvad der viser sig at være et uhyre frugtbart perspektiv eksempelvis i forbindelse med oversættelse.

Den sidste artikel i nummeret, *Stedet i sproget* af Astrid Ravn Skovse og Mirian Due Steffensen, bevæger sig populært sagt i grænselandet mellem socio- og geo-lingvistik. Artiklen gør rede for to udførte undersøgelser. Den ene handler om hvordan skoleelever fra Mors ud fra taleprøver bedømmer personer som eleverne mener har ændret deres sprog, fx fordi de har bevæget sig geografisk. Den anden handler om hvordan tre personer der er født og opvokset på Mors og nu er bosiddende i København, vurderer deres sproglige praksis med hensyn til geografisk relaterede træk. Det overordnede perspektiv er en diskussion af hvordan sociale agenter konstruerer forholdet mellem sprog og sted.

Efter artiklerne følger en anmeldelse. Randi Benedikte Brodersen anmelder en antologi om dansk dialektforskning som blev udgivet i anledning af disciplinens 100 års fødselsdag. Antologiens titel er, meget rammende, *Dialektforskning i 100 år*.

Det er efter redaktionens mening interessant sprogligt stof hele vejen igennem. Så god læselyst!